

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки, молоді
та спорту України
13.12.2012 № 1413

Зареєстровано у Міністерстві
юстиції України
11 січня 2013 р.
за № 106/22638

ПОЛОЖЕННЯ

про Єдину спортивну класифікацію України

I. Загальні положення

1.1. Це Положення, розроблене відповідно до статті 42 Закону України "Про фізичну культуру і спорт", визначає порядок, умови та вимоги, необхідні для присвоєння спортсменам і тренерам спортивних звань та спортивних розрядів з видів спорту, визнаних в Україні.

Єдина спортивна класифікація України затверджується МОНмолодьспортом України відповідно до цього Положення з урахуванням пропозицій всеукраїнських спортивних федерацій.

1.2. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

всеукраїнські змагання - змагання, які проводяться за участю представників не менше половини регіонів, у яких розвивається вид спорту (для ігрових видів спорту - не менше шести регіонів);

зональні змагання - змагання, що проводяться за участю спортсменів не менше двох областей, але не більше десяти та є відбірковими до чемпіонатів та кубків країни;

кваліфікаційні норми та вимоги - показники результатів спортсменів під час офіційних змагань, що відображені у займаних місцях або в одиницях виміру довжини, висоти, ваги, часу, очок, балів, коефіцієнтів тощо;

командні змагання з виду спорту - змагання, у яких беруть участь два і більше спортсменів (команди, групи, екіпажі, пари тощо), результати яких визначають команду-переможницю;

міжнародні змагання - змагання, які проводяться за участю спортсменів з двох і більше країн;

нозологія - класифікація і номенклатура хвороб, згідно з якими здійснюється віднесення спортсменів-інвалідів до відповідних груп залежно від наявних вад;

перший тренер - особа, під керівництвом якої спортсмен виконав початковий спортивний розряд у даному виді спорту, що підтверджується витягом з наказу про присвоєння спортивного розряду;

положення про спортивне змагання - документ, що визначає умови його проведення і включає: цілі і завдання заходу; строки і місце проведення заходу; організацію та керівництво проведенням заходу; учасників заходу; характер заходу (змагання особисті, командні, особисто-командні); програму проведення змагань; заходи безпеки при підготовці місць проведення заходу; умови визначення першості та нагородження переможців і призерів; умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників; строки та порядок подання заявок на участь у заході; інші умови, які забезпечують якісне проведення конкретного заходу;

ранг змагань - рівень спортивного заходу, що проводиться в Україні або за її межами;

Реєстр визнаних видів спорту - упорядкована спеціалізована база даних про визнані в установленому законодавством порядку види спорту в Україні;

розіграш Кубка - спортивне змагання за участю спортсменів, команд, що проводиться, як правило, у декілька етапів;

спортивна дисципліна (вправа, вид програми) - невід'ємна складова виду спорту, що містить у собі один або декілька різновидів змагальної діяльності спортсменів у межах програми змагань;

чемпіонат - офіційне змагання серед суб'єктів або між суб'єктами сфери фізичної культури і спорту за віковими, територіальними ознаками, яке проводиться лише один раз на рік за кожною окремою ознакою.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Законі України "Про фізичну культуру і спорт".

1.3. Спортсмени, яким присвоєні спортивні звання, є спортсменами вищої категорії.

1.4. Присвоєння та позбавлення спортивних звань "Заслужений тренер України", "Заслужений майстер спорту України", "Майстер спорту України міжнародного класу", "Гросмейстер України", "Майстер спорту України" здійснюється Держмолодьспортом.

II. Спортивні звання та спортивні розряди

2.1. В Україні присвоюються такі спортивні звання:

заслужений тренер України;

заслужений майстер спорту України;

майстер спорту України міжнародного класу;

гросмейстер України;

майстер спорту України.

2.2. В Україні присвоюються такі спортивні розряди:

кандидат у майстри спорту України;

перший розряд;

другий розряд; третій розряд;

перший юнацький розряд;

другий юнацький розряд;

третій юнацький розряд.

III. Умови присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

3.1. Спортивне звання "Заслужений тренер України" присвоюється тренерам за високі заслуги в підготовці спортсменів вищої категорії, які виступають за національні збірні або клубні команди України в індивідуальних або командних видах програми за умов виконання:

а) в олімпійських видах спорту:

Спортивні змагання	Місця, зайняті підготовленими спортсменами	Мінімальна кількість місць
Олімпійські ігри, чемпіонат світу, змагання "Великий шолом" з тенісу	1-6 (для ігрових видів - 1-8)	1
Чемпіонат Європи	1-3 (для ігрових видів - 1-6)	1
Кубок світу у загальному заліку	1-3 (для ігрових видів - 1-6)	1
Юнацькі Олімпійські ігри	1	1
Гран-прі у загальному заліку (гімнастика художня, фігурне катання)	1-3	1
Кубок Європи у загальному заліку	1-3 (для ігрових видів - 1-6)	2
Всесвітні ігри з єдиноборств	1	1
Кубок Ліги Чемпіонів УЄФА, Кубок Ліги Європи УЄФА, Кубок Європейських федерацій	1-2	1
Чемпіонат світу серед молоді або юніорів*	1 (для ігрових видів - 1)	2 (1)
	2-3 (для ігрових видів - 2-3)	3 (2)
Чемпіонат Європи серед молоді або юніорів*	1 (для ігрових видів - 1)	3 (2)
	2-3 (для ігрових видів - 2-3)	4 (3)

*У разі якщо хоча б один з виконаних результатів показано спортсменом на чемпіонатах світу або в аналогічних змаганнях старшої вікової групи, вимога вважається виконаною;

б) в неолімпійських видах спорту та спортивних дисциплінах в олімпійських видах спорту, що не включені до програми Олімпійських ігор:

Спортивні змагання	Місця, зайняті підготовленими спортсменами	Мінімальна кількість місць
Всесвітні ігри	1-3	1
Всесвітні ігри з єдиноборств	1	1
Всесвітні інтелектуальні ігри	1	1
Чемпіонат світу	1	2
	2 - 3	3
	(для ігрових видів - 1-6)	2
Змагання "Кубок Федерацій" та "Кубок Девіса" з тенісу	1-8	1
Чемпіонат Європи	1 (для ігрових видів - 1-3)	3 (2)
Всесвітні шахові олімпіади	1-3	1
Чемпіонат світу серед молоді або юніорів	1	3
	2-3	4
Чемпіонат Європи серед молоді або юніорів	1	4

У разі участі в одній дисципліні спортсменів - представників на чемпіонаті Європи від 5 до 9 країн та чемпіонаті світу від 7 до 13 країн вимоги щодо мінімальної кількості місць подвоюються.

У разі участі в одній дисципліні спортсменів - представників на чемпіонаті Європи менше 5 країн, на чемпіонаті світу менше 7 країн вимоги щодо мінімальної кількості місць для присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" потроюються;

в) у видах спорту інвалідів:

Спортивні змагання	Місця, зайняті підготовленими спортсменами	Мінімальна кількість місць

Паралімпійські або Дефлімпійські ігри		
в індивідуальних видах програми	1-3	1
для ігрових видів	1	1
	2-3	2
у командних видах програми	1-3	2
Чемпіонат світу		
в індивідуальних видах програми	1-2	1
для ігрових видів	1-2	2
у командних видах програми	1-2	2

3.2. Результати, показані спортсменами в олімпійських та неолімпійських видах програми, не зараховуються разом.

Спортивне звання "Заслужений тренер України" може бути присвоєне першому тренеру спортсмена за підготовку його в індивідуальних або командних видах програми відповідно до вищезазначених умов.

Спортивне звання "Заслужений тренер України" як першому тренеру присвоюється тільки одній особі щодо підготовки конкретного спортсмена.

Облік осіб, що отримали звання "Заслужений тренер України" як перший тренер, ведеться відповідним структурним підрозділом Держмолодьспорту у відповідному журналі.

3.3. Спортивне звання "Заслужений майстер спорту України" присвоюється спортсменам, які виступають за національні збірні або клубні команди України в індивідуальних або командних видах програми, з метою відзначення їх особистих заслуг за умов виконання:

а) в олімпійських видах спорту:

Спортивні змагання	Місця, зайняті спортсменами	Мінімальна кількість місць
Олімпійські ігри	1-3	1
Чемпіонат світу*	1-3	1
Чемпіонат Європи	1	2
Чемпіонат Європи	2-3	3
Чемпіонат Європи (у разі проведення змагань один раз на 2 або один раз на 4	1	1

роки)		
Всесвітні ігри з єдиноборств (олімпійські види спорту)**	1	1

* Змагання з тенісу "Кубок Девіса" (чоловіки), "Кубок Федерацій" (жінки), "Великий Шолом" прирівнюються до змагань чемпіонату світу.

** Звання "Заслужений майстер спорту України" чемпіонам Всесвітніх ігор з єдиноборств (олімпійські види спорту) присвоюється за умови, якщо спортсмен на чемпіонаті світу з відповідного виду спорту, який відбувся за рік або в рік проведення Всесвітніх ігор з єдиноборств, посів 4-6 місця;

б) в неолімпійських видах спорту та спортивних дисциплінах в олімпійських видах спорту, що не включені до програми Олімпійських ігор:

Спортивні змагання	Місця, зайняті спортсменами	Мінімальна кількість місць
Всесвітні ігри	1-3	1
Всесвітні ігри з єдиноборств (неолімпійські види спорту)*	1	1
Всесвітні інтелектуальні ігри	1	1
Чемпіонат світу	1	2
	2-3	3
Всесвітня олімпіада (шахи)	1-3	1

* Звання "Заслужений майстер спорту України" чемпіонам Всесвітніх ігор з єдиноборств (неолімпійські види спорту) присвоюються за умови, якщо спортсмен на чемпіонаті світу з відповідного виду спорту, який відбувся за рік або в рік проведення Всесвітніх ігор з єдиноборств, посів 1-3 місця.

У разі участі в одній дисципліні на чемпіонаті світу спортсменів - представників від 7 до 13 країн вимоги подвоюються.

У разі участі в одній дисципліні на чемпіонаті світу спортсменів - представників менше 7 країн вимоги щодо мінімальної кількості місць для присвоєння спортивного звання "Заслужений майстер спорту України" потроюються;

в) у видах спорту інвалідів:

Спортивні змагання	Місця, зайняті спортсменами	Мінімальна кількість місць
Паралімпійські ігри	1	2

Дефлімпійські ігри	1	2
Чемпіонат світу	1	2
Паралімпійські ігри	2-3	3
Дефлімпійські ігри	2-3	3
Чемпіонат світу	2-3	3

3.4. Результати, показані спортсменами в олімпійських та неолімпійських видах програми, не зараховуються разом.

3.5. Спортивні звання "Майстер спорту України міжнародного класу", "Гросмейстер України" присвоюються спортсменам, які виступають за національні збірні або клубні команди України, після виконання ними кваліфікаційних норм та вимог, які встановлені Єдиною спортивною класифікацією України.

3.6. Спортивне звання "Майстер спорту України" та спортивні розряди присвоюються спортсменам після виконання ними кваліфікаційних норм та вимог, які встановлені Єдиною спортивною класифікацією України.

3.7. В ігрових видах спорту кваліфікаційні норми та вимоги вважаються виконаними, якщо учасник команди зіграв не менше ніж 50 відсотків ігор за календарем змагань і брав участь у складі команди, тобто був включений до заявочного листка, стартового протоколу змагань і брав участь у змагальній діяльності.

3.8. Спортивні звання присвоюються спортсменам та тренерам довічно.

Спортивні розряди в індивідуальних видах спорту мають строк дії 2 роки, в ігрових видах спорту - 4 роки.

При повторному виконанні кваліфікаційних норм та вимог строк дії розрядів продовжується на строк, визначений абзацом другим цього пункту.

3.9. Спортивні звання та спортивні розряди присвоюються за умови наявності у складі суддівської колегії:

не менше як 3 судді національної або міжнародної категорії для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України";

не менше як 3 судді не нижче першої категорії для присвоєння спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України";

не менше як 3 судді не нижче другої категорії для присвоєння інших спортивних розрядів.

IV. Порядок присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

4.1. Спортивні звання "Заслужений тренер України", "Заслужений майстер спорту України", "Майстер спорту України міжнародного класу", "Гросмейстер України", "Майстер спорту України" присвоює Держмолодьспорт відповідним наказом за поданням керівників структурних підрозділів з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

4.2. Спортивні розряди "Кандидат у майстри спорту України", перший розряд присвоюють відповідним наказом керівники структурних підрозділів з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

4.3. Другий та третій спортивні розряди присвоюють керівники структурних підрозділів з фізичної культури і спорту місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідним наказом.

4.4. Перший, другий та третій юнацькі спортивні розряди присвоюють спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, інші організації фізкультурно-спортивної спрямованості.

4.5. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України":

подання структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій на присвоєння спортивного звання;

клопотання структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

клопотання всеукраїнської громадської організації фізкультурно-спортивної спрямованості з виду спорту (нозології - з виду спорту інвалідів), які оформляються на бланку цієї організації за підписом уповноваженої посадової особи, завіреним печаткою цієї організації;

клопотання керівника структурного підрозділу Держмолодьспорту, до компетенції якого належить вид спорту;

завірені керівником структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:

виписка з журналу обліку роботи тренера-викладача (крім першого тренера);

довідка, що підтверджує стаж роботи тренера зі спортсменом (крім першого тренера);

особиста картка тренера (крім першого тренера);

копія диплома про спеціальну освіту відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст", "бакалавр", "спеціаліст", "магістр";

витяг з наказу про присвоєння спортивного розряду спортсмену (для першого тренера);

заява спортсмена, що підтверджує строк роботи першого або особистого тренера з ним;

завірені витяги з протоколів офіційних змагань (для ігрових видів спорту - протоколи змагань, що засвідчують участь спортсмена не менше ніж у 50 відсотках ігор за календарем змагань), які включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

копія першої сторінки паспорта;

дві фотокартки (розміром 3x4 см);

витяги із наказів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у

сфері фізичної культури та спорту, про склад національних збірних команд України із зазначенням прізвища тренера конкретного спортсмена у даному виді спорту протягом не менше трьох років.

4.6. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивного звання "Заслужений майстер спорту України":

подання структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій на присвоєння спортивного звання;

клопотання структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

клопотання всеукраїнської громадської організації фізкультурно-спортивної спрямованості з виду спорту (нозології - з виду спорту інвалідів), які оформляються на бланку цієї організації за підписом уповноваженої посадової особи, завіреним печаткою цієї організації;

клопотання керівника структурного підрозділу Держмолодьспорту, до компетенції якого належить вид спорту;

завірені витяги з протоколів офіційних змагань (для ігрових видів спорту - протоколи змагань, що засвідчують участь спортсмена не менше ніж у 50 відсотках ігор за календарем змагань), які включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

дві фотокартки (розміром 3x4 см);

копія першої сторінки паспорта.

4.7. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивних звань "Майстер спорту України", "Майстер спорту України міжнародного класу", "Гросмейстер України" спортсменам:

подання структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій на присвоєння спортивного звання;

клопотання структурного підрозділу з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

завірені витяги з протоколів офіційних змагань (для ігрових видів спорту - протоколи змагань, що засвідчують участь спортсмена не менше ніж у 50 відсотках ігор за календарем змагань), які включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

дві фотокартки (розміром 3x4 см);

копія першої сторінки паспорта.

4.8. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивних розрядів, затверджується установами (організаціями), які їх присвоюють.

4.9. Документи на присвоєння спортивних звань подаються не пізніше 3 років від дати виконання спортсменами встановлених кваліфікаційних норм та вимог, які встановлені Єдиною спортивною класифікацією України.

4.10. Документи про присвоєння спортивного звання протягом 20 календарних днів розглядаються відповідним структурним підрозділом Держмолодьспорту, до компетенції якого належить вид спорту. За результатами розгляду цей структурний підрозділ подає свої висновки та пропозиції до структурного підрозділу з нагородної діяльності Держмолодьспорту, який впродовж 10 календарних днів готує проекти наказів про присвоєння спортивних звань або про відмову у присвоєнні спортивних звань та письмово повідомляє установу, що порушила клопотання про присвоєння спортивного звання.

4.11. Підставою для відмови у присвоєнні спортивного звання є:

виявлення недостовірної інформації в документах, які подано на присвоєння спортивного звання;

невиконання кваліфікаційних норм та вимог, які встановлені Єдиною спортивною класифікацією України, а також вимог цього Положення;

довічна спортивна дискваліфікація спортсмена за порушення антидопінгових правил.

V. Порядок позбавлення спортивних звань

5.1. Спортсмен або тренер можуть бути позбавлені спортивного звання у випадках:

виявлення недостовірної інформації в документах, поданих для присвоєння спортивного звання;

довічної спортивної дискваліфікації спортсмена за порушення антидопінгових правил.

5.2. Заява про позбавлення спортивного звання подається до Держмолодьспорту:

структурним підрозділом з фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді і спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

всеукраїнською громадською організацією фізкультурно-спортивної спрямованості з виду спорту (нозології - з виду спорту інвалідів).

5.3. Рішення про позбавлення спортивних звань оформлюється наказом Держмолодьспорту.

VI. Ранги змагань

У кваліфікаційних нормах та вимогах, які містяться в Єдиній спортивній класифікації України для визнаних видів спорту в Україні, встановлюються такі ранги змагань:

I ранг - Ігри Олімпіад, зимові Олімпійські ігри, Паралімпійські ігри, Дефлімпійські ігри, Всесвітні ігри;

II ранг - чемпіонати світу та Європи серед спортсменів усіх вікових груп, Глобальні ігри, розіграші Кубків світу та Європи, гран-прі, Всесвітні шахові олімпіади, Всесвітні інтелектуальні ігри, Всесвітні ігри з єдиноборств, Всесвітні ігри серед інвалідів, Юнацькі олімпійські ігри, Всесвітні Універсиади, Європейські спортивні ігри, інші міжнародні змагання, що включені до календарних планів міжнародних федерацій та федерацій інвалідів з відповідних нозологій;

III ранг - чемпіонати України, розіграші Кубків України, інші офіційні всеукраїнські змагання, що включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України, крім молодших вікових груп;

IV ранг - чемпіонати України, інші офіційні всеукраїнські змагання серед спортсменів молодших вікових груп, що включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

V ранг - чемпіонати Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя, фізкультурно-спортивних товариств (далі - ФСТ), крім молодших вікових груп, зональні змагання, що включені до відповідних календарних планів спортивних змагань;

VI ранг - чемпіонати областей, ФСТ серед спортсменів молодших вікових груп, чемпіонати міст, районів, спортивних клубів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю та інші, що включені до відповідних календарних планів спортивних змагань.

VII. Права та обов'язки спортсменів щодо присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

7.1. Спортсмени мають право:

брати участь у змаганнях згідно з правилами змагань та положеннями про спортивні змагання;

на присвоєння їм відповідних спортивних звань та спортивних розрядів за умови виконання кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України;

отримувати документи, що засвідчують присвоєння або виконання спортивних звань і спортивних розрядів.

7.2. Спортсмени зобов'язані:

дотримуватись вимог чинного законодавства України, правил та положень Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародного паралімпійського комітету, Міжнародного спортивного комітету глухих та правил і регламенту змагань міжнародних федерацій та всеукраїнських громадських об'єднань з видів спорту (нозологій - з видів спорту інвалідів), загальних положень спортивної етики у стосунках із судьями, обслуговувальним персоналом, іншими учасниками змагань, глядачами;

вести і пропагувати особистим прикладом здоровий спосіб життя.

VIII. Порядок вручення, носіння та зберігання нагрудного знака, посвідчень про спортивні звання та спортивні розряди

8.1. Особам, яким присвоєно спортивне звання, вручаються посвідчення та нагрудний знак зразка, встановленого МОНмолодьспортом.

8.2. Вручення посвідчень та відповідних нагрудних знаків "Заслужений тренер України", "Заслужений майстер спорту України", "Майстер спорту України міжнародного класу", "Гросмейстер України", "Майстер спорту України" здійснюється Держмолодьспортом. Порядок вручення нагрудних знаків та посвідчень про спортивні розряди визначається організаціями, які їх присвоюють.

**Директор департаменту
взаємодії з центральними
органами виконавчої влади,
засобами масової інформації**

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 05.02.2013 — 2013 р., № 7, стор. 161, стаття 259, код акту 65562/2013
-